

ДОВКІЛЛЯ І КЛІМАТ:

інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС

жовтень 2017

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом "отримувати EUupdates" на адресу office@rac.org.ua

У ВИПУСКУ

Шановні друзі! Пропонуємо Вашій увазі черговий випуск «Довкілля і клімат: інформаційно-аналітичний огляд екологічної та кліматичної політики і права ЄС» за жовтень 2017 року.

У жовтні європейські інституції активно готувались до міжнародних заходів в екологічній та кліматичній сферах, які відбудуться наприкінці 2017 року. Зокрема, до третьої Асамблеї ООН з навколишнього середовища, цьогорічним девізом якої є вільна від забруднення планета. Рада ЄС ухвалила висновки щодо цього заходу, підтвердивши надзвичайну важливість спільних й амбітних дій і зусиль у боротьбі із забрудненням довкілля.

На європейському рівні вкотре порушено питання про безпечність гліфосату та його подальше використання. Забруднення повітря надалі залишається викликом для ЄС.

Європейські інституції працювали над питаннями зростання екологічної сталості та безпечності різних галузей економіки, а також осучасненням екологічного законодавства. Європарламент прозвітував про зменшення свого впливу на довкілля.

Зміна клімату надалі залишається у центрі діяльності ЄС. Цього разу піднімалися питання кліматичного фінансування, змін кліматичної та енергетичної політик до 2030 р., регулювання викидів парникових газів від авіаційної промисловості та посилення двосторонньої співпраці у досягненні кліматичних завдань.

ЄС має якісне законодавство у водній сфері, проте на практиці його цілі не завжди досягаються, зокрема щодо забезпечення доброго стану вод. Для усунення причин цього ЄС має спеціальний План захисту водних ресурсів Європи (Blueprint). Йому присвячена рубрика «Тема місяця».

Завершуємо огляд двома цеглинками у розбудові поінформованості про інституції та джерела ЄС — Європейський Суд Правосуддя та міжнародні договори ЄС.

ДОВКІЛЛЯ

ПРІОРИТЕТИ ЄС ДО ТРЕТЬОЇ АСАМБЛЕЇ ООН З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

#АсамблеяООН, #Довкілля, #ЕкологічніПріоритети

13 жовтня Рада ЄС ухвалила висновки щодо пріоритетів ЄС до третьої Асамблеї ООН з навколишнього середовища. Асамблея відбудеться 4-6 грудня 2017 р. у Найробі під темою «Назустріч вільній від забруднення планеті». Основною метою заходу є напрацювання амбітних, ефективних та спільних дій міжнародної спільноти зі зменшення та запобігання забрудненню довкілля.

Рада ЄС наголошує на надзвичайній важливості спільних і амбітних дій та глобальній мобілізації зусиль у боротьбі із забрудненням довкілля, попередження та стійкого зменшення негативного впливу на здоров'я людини і її добробут, екосистеми і біологічні види, оскільки забруднення впливає на безпеку води та продуктів харчування, економічний розвиток і соціальну справедливість, включаючи рівний доступ до охорони здоров'я. Рада визнає тісний взаємозв'язок між довкіллям та здоров'ям людини, а тому вказує на важливість вирішення спільних для них проблем.

Серед пріоритетів Рада ЄС виокремила запобігання забрудненню повітря, водних ресурсів, зокрема океанів та морів, зростання ролі ефективного використання й управління хімічними речовинами та відходами, залучення місцевих органів влади до програм запобігання та зменшення забруднення довкілля. Серед пріоритетів ЄС — важливість навчання та просвіти населення щодо екологічних викликів з метою посилення особистої відповідальності кожного за попередження та зменшення забруднення довкілля, зокрема шляхом вибору екологічно сталого стилю життя та споживчої поведінки.

Джерело: [Рада ЄС](#)

КОМІТЕТСЬКІ СЛУХАННЯ ЩОДО ГЛІФОСАТУ ТА ЙОГО ПОДАЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ В ЄС

#КомітетськіСлухання, #Гліфосат

11 жовтня Комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки (ENVI) і Комітет із сільського господарства та сільського розвитку (AGRI) провели слухання «Внутрішня документація Монсанто та гліфосат». Обговорювалося наукове підґрунтя оцінки ризиків від гліфосату, у т. ч. ймовірний вплив промисловості на цю оцінку у США та ЄС. Увагу привернула так звана «внутрішня документація Монсанто» у зв'язку зі судовою справою у США, порушеною позивачами, які захворіли на рак через вплив гліфосату, та появою матеріалів внутрішньої електронної пошти Монсанто, з яких можна зробити висновки, що Монсанто вплинуло на наукову оцінку ризиків від використання гліфосату.

Слухання проводилися на фоні триваючої полеміки щодо пролонгації погодження використання гліфосату в ЄС. Чинне погодження закінчується у грудні 2017 р., тому Євро-

пейська Комісія запропонувала продовжити погодження ще на 10 років. Слухання проводилися з метою надати Європейському Парламенту необхідну інформацію для ухвалення рішення щодо подальших дій.

** Гліфосат широко використовується, проте постало питання щодо безпечності цього засобу захисту рослин. Європейське агентство з безпеки продуктів харчування (EFSA) та Європейське хімічне агентство (ECHA) вважають, що гліфосат є безпечним, у той же час Міжнародне агентство з дослідження раку класифікувало його таким, що ймовірно викликає рак у людини.*

Джерело: [Парламентський Комітет з довкілля, охорони здоров'я та харчової безпеки](#)

ЧЛЕНИ ЄВРОПАРЛАМЕНТУ ВИМАГАЮТЬ ПОЕТАПНОГО СКОРОЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГЛІФОСАТУ В ЄС

#Гліфосат

Члени Європарламенту висловили підтримку повної заборони гербіцидів, в основі яких використовується гліфосат. Резолюція рекомендаційного характеру ухвалена 355 голосами, проти — 204, не брали участь у голосуванні 111 членів. Більшість членів виступає проти пропозиції Європейської Комісії щодо продовження ліцензії з використання гліфосату ще на 10 років. Вони вважають, що ЄС має напрацювати план поетапного припинення використання гліфосату, починаючи з повної заборони його використання у побуті і заборони використання у сільському господарстві ЄС до 15 грудня 2022 року.

Окрім того, стурбованість членів парламенту викликала і наукова оцінка гліфосату. Процес оцінки ризиків від гліфосату є досить контроверсійним, оскільки міжнародні та європейські агентства дійшли різних висновків щодо безпечності цієї хімічної сполуки. Вони вважають, що процедура одержання дозволу, включаючи наукову оцінку хімічної сполуки, повинна базуватися виключно на опублікованих, зовнішньо прорецензованих та незалежних дослідженнях, виконаних на замовлення повноважних державних органів.

Голосування Європарламенту щодо пропозиції Європейської Комісії з продовження ліцензії для гліфосату відбудеться у листопаді 2017 р.

Джерело: [Європейський Парламент](#)

ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ПОВІТРЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МІСТ — ОСНОВА ПОЛІПШЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

#Звіт, #ЯкістьПовітря, #СільськеГосподарство

Європейське агентство з навколишнього середовища опублікувало звіт [«Якість повітря в Європі — Звіт, 2017 р.»](#), в якому представило оновлений аналіз якості повітря та його впливу на здоров'я населення й економіку, сформованого на основі даних, одержаних від понад 2 500 станцій спостережень за 2015 рік.

Згідно зі звітом щорічно дисперсні частки спричиняють понад 400 000 передчасних смертей європейців. Автомобільний транспорт, сільське господарство, електростанції, промисловість і домогосподарства є найбільшими забруднювачами повітря в Європі. Низька якість повітря також має значний економічний вплив у зв'язку із зростанням

витрат на лікування, зменшенням продуктивності праці та заподіянням шкоди ґрунтам, лісам, озерам, рікам та іншим природним ресурсам.

Цьогорічний звіт приділив особливу увагу й сільському господарству як вагомому джерелу викидів парникових газів та забруднення повітря, наголошуючи на необхідності прийняття життєво необхідних заходів зі зменшення забруднення повітря від цього сектору економіки. Підтримуючи висновки звіту, Європейське екологічне бюро закликала Європейську Комісію взяти їх до уваги при формуванні нового плану дій для сільського господарства в Європі, що відбудеться наприкінці листопада 2017 р.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#), [Європейське екологічне бюро](#)

ДІАЛОГ ПРО ЧИСТЕ ПОВІТРЯ МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КОМІСІЄЮ ТА УГОРЩИНОЮ

#Діалог, #ЯкістьПовітря

Перегляд імплементації в екологічній сфері ЄС (EIR) підтвердив, що якість повітря залишається викликом для держав-членів ЄС. Тому Європейська Комісія розпочала низку діалогів щодо чистого повітря задля сприяння впровадженню політик держав з питань атмосферного повітря, поширення знань та досвіду.

З 1-4 жовтня 2017 р. Європейська Комісія провела діалог з Угорщиною* щодо покращення якості повітря та відповідності Угорщини законодавству ЄС у сфері забруднення атмосферного повітря. Діалог було зосереджено на основних викликах, з якими зіштовхнулася Угорщина, — викидах від спалювання твердого палива домогосподарствами, забрудненню повітря сільським господарством, транспортом та промисловістю.

Серед основних висновків діалогу були: термінова необхідність планування та виконання подальших дій зі зменшення забруднення повітря від спалювання твердого палива домогосподарствами, зростання сільського господарства повинно супроводжуватися виконанням стратегії зі зменшення забруднення аміаком, розроблення короткострокових заходів щодо зменшення викидів від транспорту у містах (у т. ч. оподаткування транспортних засобів, модернізації транспортних схем).

** У той час, коли викиди від окремих забруднювачів зменшилися з 1990 р., забруднення повітря в Угорщині продовжує викликати занепокоєння, оскільки значно впливає на здоров'я її населення. За оцінками Європейського агентства з навколишнього середовища більш ніж 12 000 передчасних смертей в Угорщині у 2013 році були пов'язані із дисперсним пилом та іншими забруднювачами повітря, а витрати на оздоровлення становили понад 5 млрд євро на рік, включаючи втрату 3 млн трудоднів на рік.*

Джерело: [Європейська Комісія](#)

ПЕРЕХІД ДО ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИСТЕМИ: ІСНЮЮЧИЙ СТАН ТА МАЙБУТНЯ ТРАНСФОРМАЦІЯ

#Звіт, #СталийРозвиток, #ПродовольчаСистема

«В Європі можна забезпечити, щоб виробництво, споживання та торгівля продовольством були екологічно стійкими, але це потребує змін у ставленні суспільства, політиці

та знаннях» – ключовий висновок звіту Європейського агентства з навколишнього середовища «[Продовольство у зеленому світлі : Системний підхід до екологічно сталого продовольства](#)», представленому 16 жовтня.

У звіті обґрунтовується необхідність зменшення впливу продовольчої системи на довкілля, що потребує більш раціонального та сталого використання природних ресурсів, змін у способах виробництва, виборі та споживанні продовольства і зменшенні екологічних ризиків, у т. ч. шляхом припинення використання шкідливих хімікатів протягом усього харчового ланцюга. Існуюча політика в основному стосується виробників і споживачів та сфокусована на покращенні ефективного використання ресурсів й обізнаності споживачів. Як зазначено у звіті, такий підхід покращить дотримання екологічних вимог, але не перетворить продовольчу систему у таку, що є необхідною для досягнення цілей сталого розвитку.

Необхідно змінити тип мислення та відійти від фокусування лише на продовольчій безпеці та економічних показниках. У звіті зазначені й основні виклики, які потребують вирішення у процесі такого переходу. Серед них — забезпечення повноцінного харчування за доступними цінами; гарантування реального та справедливого заробітку для фермерів, рибалок та інших працівників, залучених у продовольчу систему; перехід до споживання меншої кількості м'яса, молочних продуктів та яєць, що у свою чергу зменшить навантаження на довкілля і мінімізує ризики для здоров'я; посилення управління відходами продовольства на різних стадіях продовольчого ланцюгу.

Джерело: [Європейське агентство з навколишнього середовища](#)

TAKEAGREENSTEP.EU — НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЄС В ОЗЕЛЕНЕННІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

#ІнструментЕкополітики, #ЗеленийТуризм

Туризм – третя за розміром соціально-економічна діяльність. Окрім позитивного впливу на зростання економіки та зайнятості, він належить до ресурсоємної промисловості, яка суттєво впливає на стан довкілля. Зокрема у питаннях глобальних викидів парникових газів, споживання водних ресурсів, скидів неочищених стічних вод, утворення відходів, деградації земель та заподіяння шкоди біорізноманіттю.

[Takeagreenstep.eu](#) — новий інструмент в ЄС, започаткований Європейською Комісією 11 жовтня 2017 р. для надання допомоги власникам готелів і ресторанів у провадженні більш зеленого (екологічно-дружнього) бізнесу. Він розроблений у рамках Схеми екоменеджменту та аудиту в ЄС. Веб-сторінка надає корисну інформацію щодо механізмів та практик покращення дотримання екологічних вимог у туристичній індустрії. 28 найкращих практик охоплюють різні аспекти озеленення туристичної діяльності, як от: зменшення споживання води та енергії, озеленення системи постачання, покращення управління відходами, навчання персоналу кращим практикам та сприяння туристам у «зеленому» виборі.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ЧІТКОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗВІТУВАННЯ

#ЕкологічнеЗвітування

4 жовтня Рада ЄС узгодила позицію стосовно скасування Директиви 91/692/ЄЕС щодо стандартизації та упорядкування звітів про імплементацію певних директив у сфері довкілля та внесення змін до інших правових актів. Директива є основною складовою чинного законодавства ЄС щодо екологічного звітування. Проте вона не передбачає усіх вимог зі звітування, а з роками значна частина її положень застаріла.

Це рішення є результатом пакету Європейської Комісії зі скасування низки правових актів щодо екологічного звітування, поданого у грудні 2016 р. Пакет складається з трьох ініціатив: скасування Директиви 91/692/ЄЕС, Комюніке Єврокомісії, яке визначає серію актів з імплементації, що здійснюють надмірне регулювання, та скасування двох імплементуючих рішень. Їх метою є актуалізація законодавства ЄС з екологічного звітування, забезпечення правової чіткості, посилення прозорості та зменшення адміністративних перепон.

Джерело: [Рада ЄС](#)

ВПЛИВ ЄВРОПАРЛАМЕНТУ НА ДОВКІЛЛЯ: ДОСЯГНЕННЯ У 2016 РОЦІ ТА МАЙБУТНІ ЦІЛІ

#ЄвропейськийПарламент, #ВпливНаДовкілля

У 2016 році Європарламент виконав поставлені перед ним завдання щодо зменшення свого впливу на довкілля та ухвалив амбітніші завдання щодо зменшення викидів вуглецю — на 40% до 2030 року.

Бюро Європарламенту звернуло увагу, що у 2016 році Європарламент виконав екологічні завдання щодо зменшення свого впливу на довкілля, а в окремих сферах (зокрема відходи, опалення та споживання) навіть перевищив поставлені цілі. Споживання електроенергії Європарламентом у 2016 р. зменшилося на 12,4% у порівнянні з 2012 р., а передбачалося зменшення на 4%. За відповідний період споживання води зменшилося на 4,48% (передбачалося на 2%), утворення відходів зменшилося на 28,62% (передбачалося на 5%).

100% електроенергії, що споживається Європарламентом, надходить з відновлювальних джерел. Усі харчові відходи піддаються процесу біометанізації, одержуючи таким чином біогаз, придатний до використання, непродана харчова продукція жертвується на благочинні цілі, замість того, щоб її викидати. Для заохочення використання громадського транспорту замість автомобілів для власних працівників Європарламент запропонував спів-фінансування витрат на громадський транспорт та надав для користування велосипеди.

Джерело: [Європейський Парламент](#)

ЗМІНА КЛІМАТУ

ЗДОБУТКИ ТА ПОДАЛЬШІ ДІЇ ЄС З КЛІМАТИЧНОГО ФІНАНСУВАННЯ

#ЗмінаКлімату, #ФінансуванняКліматичнихЗаходів

За даними Комітету з економічної політики ЄС внесок ЄС та держав-членів щодо підтримки країн, які розвиваються, у скороченні викидів парникових газів та подоланні наслідків зміни клімату зріс та у 2016 р. склав 20,2 млрд євро. Кошти були спрямовані на ініціативи з пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації в країнах, що розвиваються. Внесок розглядається як важливий крок з реалізації Паризької угоди про зміну клімату.

Ця цифра демонструє рішучість ЄС у збільшенні свого міжнародного внеску з фінансування кліматичних заходів, виконанні встановлених цілей щодо збільшення кліматичного фінансування до 100 мільярдів доларів на рік на 2025 рік. До 2025 року сторони Рамкової конвенції ООН про зміну клімату встановлять нову колективну мету щодо збільшення розміру внесків з кліматичного фінансування та мобілізації різних джерел фінансування (державних та приватних, двосторонніх та багатосторонніх, включаючи альтернативні джерела фінансування).

Джерело: [Рада ЄС](#)

ДЕРЖАВИ-ЧЛЕНИ ЄС ПОГОДИЛИ ПОЗИЦІЮ ЩОДО КЛЮЧОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ 2030

#ЗмінаКлімату, #КліматичнаПолітика

Країни-члени ЄС прийняли спільну позицію стосовно двох основних законодавчих пропозицій щодо кліматичної та енергетичної політики ЄС 2030:

— з 2021 по 2030 р. зменшити викиди в секторах, які не охоплюються Європейською системою торгівлі викидами, включаючи будівництво, транспорт, відходи та сільське господарство (які відповідальні за більш ніж половину усіх викидів парникових газів), встановивши обов'язкові щорічні цілі для всіх держав-членів;

— з 2021 року включити викиди та поглиначі від сектору землекористування та лісового сектору до кліматичної системи ЄС.

Такі домовленості сприятимуть досягненню мети зі скорочення загальних викидів ЄС до 2030 року щонайменше на 40%.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

ПОГОДЖЕННЯ ПРОЛОНГАЦІЇ ЧИННИХ ПРАВИЛ ТОРГІВЛІ ВИКИДАМИ ЄС СТОСОВНО АВІАЦІЇ

#ЕкологічнаПолітика, #ЗмінаКлімату, #ТоргівляВикидами, #Авіація

18 жовтня досягнуто попередню угоду між очільником Ради ЄС та членами Європейського Парламенту щодо пролонгації чинних положень Європейської системи торгівлі викидами*, які стосуються авіаційної промисловості, та підготовки впровадження з 2021 р. глобальних ринкових заходів. Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO) представила глобальні ринкові заходи, які регулюють скорочення викидів парникових газів від міжнародних перельотів. Ці виміри стануть обов'язковими для держав у 2027 р., а добровільне виконання розпочнеться з 2021 р.

Основними елементами попередньої угоди є:

- продовження застосування чинних положень Європейської системи торгівлі викидами щодо зовнішніх польотів до 31 грудня 2023 року, коли розпочнеться перша фаза Схеми скорочення та зниження викидів парникових газів для міжнародної авіації,
- визначення положень із впровадження всередині ЄС глобальних ринкових заходів та запровадження цих заходів з 2021 року на добровільній основі.

**Європейська система торгівлі викидами започаткована у 2005 році з метою зменшення викидів парникових газів на європейському рівні. Складовою частиною схеми є авіаційний сектор промисловості. У 2014 році ЄС звузило сферу, залишивши її застосування лише до внутрішніх польотів, причинами чого стали необхідність досягнення прогресу у переговорах з Міжнародною організацією цивільної авіації та ясності щодо окреслення глобальних ринкових заходів для міжнародних польотів. Потім ЄС вирішив, що виключення стосовно зовнішніх польотів будуть застосовані лише з кінця 2016 року.*

Джерело: [Рада ЄС](#)

ІНДІЯ ТА ЄС ЗМІЦНЮЮТЬ ПАРТНЕРСТВО З РЕАЛІЗАЦІЇ ПАРИЗЬКОЇ УГОДИ ТА СПІВПРАЦЮ В СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

#ЗмінаКлімату, #ПаризькаУгода

ЄС та Індія прийняли Спільну заяву про чисту енергію та зміну клімату. Заява схвалена лідерами на саміті ЄС-Індія в Делі 6 жовтня 2017 року. Сторони погодилися продовжувати розвивати партнерство з реалізації зобов'язань щодо боротьби зі зміною клімату у сфері екологічно чистої енергетики та розширення співпраці в інших сферах, включаючи зелене охолодження, енергозбереження, використання біопалива.

Джерело: [Європейська Комісія](#)

КОРИСНО ЗНАТИ

Європейський Суд Правосуддя

#ЄвропейськіІнституції

Європейський Суд Правосуддя (або Суд Європейського Союзу, англ. — European Court of Justice) — найвища ланка судової системи ЄС, що забезпечує дотримання законності під час тлумачення та застосування права ЄС. Одним із основних завдань Суду є тлумачення договорів і правових норм ЄС. Основні функції Європейського Суду Правосуддя: перевірка законності актів інститутів Європейського Союзу; забезпечення виконання зобов'язань державами-членами за договорами ЄС; інтерпретація права Європейського Союзу на прохання національних судів і трибуналів (так звана преюдиціальна процедура).

Суд розглядає: справи щодо ухвалення попереднього рішення (за клопотанням національного суду про тлумачення правових норм ЄС); позови у зв'язку з невиконанням зобов'язань (Європейська Комісія ініціює позов, якщо вважає, що держава-член ЄС не виконує свої зобов'язання відповідно до законодавства ЄС, такий позов може бути ініційований й іншою державою-членом); позови про визнання рішень недійсними (якщо держава-член ЄС, Рада ЄС, Європейська Комісія, Європейський Парламент вважають, що конкретний правовий акт ЄС не є правомірним, вони можуть звернутись з проханням його скасувати, такі позови можуть ініціювати і фізичні особи); позови про бездіяльність (проти інституцій ЄС).

До складу Суду входить по одному представнику від кожної держави-члена.

Міжнародні договори ЄС

#ДжерелаПраваЄС

Міжнародні договори ЄС — особлива група джерел права ЄС, які закріплюють зобов'язання ЄС та його держав-членів на міжнародній арені. Джерелами права ЄС є лише угоди, укладені ЄС як самостійним суб'єктом права, або ті, які ратифіковані всіма державами-членами ЄС.

Міжнародні угоди, укладені ЄС, носять обов'язковий характер для інституцій ЄС та держав-членів ЄС.

ЄС може укласти угоди з однією або декількома третіми країнами чи міжнародними організаціями, якщо це передбачено його установчими договорами, або якщо укладання угоди є необхідним для досягнення однієї з цілей в рамках політик ЄС, зазначених у договорах, або якщо це передбачено обов'язковим для виконання актом ЄС, або якщо це може вплинути на спільні правила чи змінити їхню сферу застосування.

ЄС ратифікував багато міжнародних екологічних угод глобального (міжнародні угоди під егідою ООН), регіонального (наприклад, під егідою ЄЕК ООН чи Ради Європи), субрегіонального рівня (наприклад, щодо управління морями чи транскордонними річками).

ТЕМА МІСЯЦЯ

ПЛАН ЗАХИСТУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ЄВРОПИ
#Blueprint, #ВодніРесурси

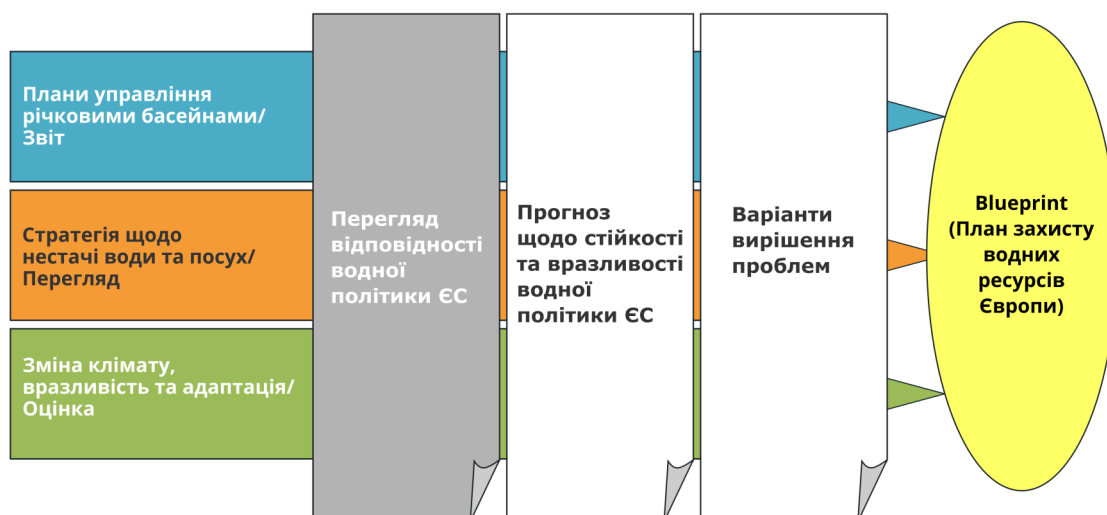
ЄС має розвинуте законодавство щодо захисту водних ресурсів, основу якого становить Рамкова водна директива, прийнята у 2000 році. Центральною метою директиви було досягнення доброго стану вод до 2015 року. Проте низка досліджень, включаючи звіти Європейського агентства з навколишнього середовища, показали, що досягнути цю мету у визначені строки, як і в подальшому, буде неможливо. Тому постала потреба окреслити та вжити додаткові заходи для досягнення завдань політики ЄС у водній сфері. У відповідь на такий виклик у 2012 році ЄС розробив Blueprint — План захисту водних ресурсів Європи.

Що таке Blueprint?

Blueprint є інструментом політики ЄС зі сталого використання водних ресурсів, що передбачає забезпечення доброї якості вод для людських потреб, економічної діяльності та довкілля. У листопаді 2012 року Європейська Комісія розпочала реалізацію Плану захисту водних ресурсів Європи (Blueprint), спрямованого на забезпечення достатньої кількості та доброї якості вод, що задовольняють потреби людей, економіки та довкілля.

Blueprint не встановлює стандартні чи єдині для усіх держав-членів ЄС правила забезпечення доброго стану вод, а пропонує комплекс інструментів, які можуть бути використанні ними для покращення водного управління на національному, регіональному та басейновому рівнях.

Чи вимагає Blueprint змінити водне законодавство ЄС?

Європейська Комісія провела низку досліджень щодо перевірки актуальності водного законодавства та його імплементації. Blueprint сформований на основі власних досліджень Європейської Комісії та враховує висновки і пропозиції декількох документів: Перевірки доцільності політики щодо прісних вод, Оцінки Планів управління річковими басейнами, Перегляду політики ЄС щодо нестачі води та посух, Звіту з імплементації Рамкової водної директиви та оцінки вразливості водних ресурсів у зв'язку зі зміною клімату та інших техногенних впливів.

За результатами проведених досліджень Європейська Комісія дійшла висновку, що немає потреби у фундаментальному перегляді чинного законодавства, але існує необхідність покращення його імплементації та поглиблення інтеграції водної політики в інші, тісно пов'язані з нею, політики. Хоча Blueprint визначив декілька прогалів у правовому регулюванні, але він не пропонує негайно змінити чинне законодавство ЄС у водній сфері, а окреслює декілька пропозицій щодо заповнення правових прогалів, які в подальшому можуть стати предметом розгляду стосовно ухвалення нового законодавства.

Які основні підходи визначає Blueprint у водній політиці ЄС?

Для досягнення доброго стану вод, що є основною метою Рамкової водної директиви, Blueprint встановлює три стратегічні підходи:

Покращення імплементації водної політики ЄС Blueprint вбачає у повному використанні усіх можливостей, передбачених чинним законодавством. Наприклад, покращення застосування принципу «забруднювач платить» через впровадження чіткої системи обліку, зокрема водних рахунків, ціноутворення та інших економічних механізмів.

Зростання інтеграції передбачає втілення цілей водної політики в інші релевантні політики, такі як сільське господарство, рибальство, відновлювальна енергетика, транспорт тощо.

Хоча водне законодавство ЄС є широким та добре розробленим, проте Blueprint визначив декілька сфер, що потребують подальших напрацювань, зокрема, питання водної ефективності будівель, екодизайну, використання оборотної води, у т. ч. вирішення проблем вільного руху сільськогосподарської продукції, вирощеної з використанням такої води.

Які подальші кроки впровадження Blueprint?

Імплементація Blueprint залежить від Стратегії впровадження Рамкової водної директиви. У 2019 р. передбачається перегляд директиви. Причём її перегляд повинен враховувати усі аспекти та заходи, встановлені у Blueprint. Розглядатиметься можливість її

доповнення тими його положеннями, які сьогодні мають добровільний характер.

Часове виконання Blueprint також тісно взаємопов'язане зі стратегією ЄС «Європа 2020 : Європейська стратегія задля розумного, сталого та інклюзивного зростання», зокрема і з Дорожньою картою ресурсоефективності. Не зважаючи на це, часові рамки цього інструменту водної політики є значно ширшими і передбачають впровадження дій до 2050 р.

ОФІЦІЙНО:

[Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources / Communication from the Commission, 14.11.2012 COM\(2012\) 673 final](#)

[A Water Blueprint for Europe, 2013](#)

[A Water Blueprint](#) / European Commission. Environment. Water

Із запитаннями та уточненнями звертайтеся до: [Козак Зоряни](#), старшого аналітика Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля»

Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/spetsialni-oglyady>

Усі права на цю публікацію належать ГО «Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство довкілля». На цю публікацію поширюються умови ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Поширення На Тих Самих Умовах 4.0 Міжнародна Публічна Ліцензія» (CC BY-NC-SA 4.0).

